

ZARZĄD

PREZES

Andrzej Płonka
POWIAT BIELSKI (woj. śląskie)

WICEPREZESI

Tadeusz Chrzan
POWIAT JAROSŁAWSKI

Jan Grabkowski
POWIAT POZNAŃSKI

Jerzy Kolarz
POWIAT BUSKI

Adam Krzysztoń
POWIAT ŁANCUCKI

Krzysztof Maćkiewicz
POWIAT WĄBRZESKI

Marian Niemirski
POWIAT PRZYSUSKI

Sławomir Snarski
POWIAT BIELSKI (woj. podlaskie)

Zbigniew Szumski
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI

CZŁONKOWIE

Mariusz Bieniek
POWIAT PŁOCKI

Miroslaw Czajła
POWIAT MALBORSKI

Jarosław Dudkowiak
POWIAT GŁOGOWSKI

Ewa Janczar
MIASTO NA PRAWACH POWIATU
m.st. WARSZAWA

Józef Matysiak
POWIAT RAWSKI

Andrzej Nowicki
POWIAT PISKI

Wojciech Pałka
POWIAT KRAKOWSKI

Dariusz Szustek
POWIAT ŁUKOWSKI

Tomasz Tamborski
POWIAT KOŁOBRZESKI

Małgorzata Tudaj
POWIAT KĘDZIERZYŃSKO-KOZIELSKI

Miroslaw Walicki
POWIAT GARWOLIŃSKI

KOMISJA REWIZYJNA

PRZEWODNICZĄCY

Józef Swaczyna
POWIAT STRZELECKI

Z-CA PRZEWODNICZĄCEGO

Andrzej Szymanek
POWIAT WIERUSZOWSKI

CZŁONKOWIE

Zdzisław Brezeń
POWIAT OŁAWSKI

Andrzej Ciołek
POWIAT GOŁDAPSKI

Zdzisław Gamański
POWIAT CHEŁMIŃSKI

Andrzej Opala
POWIAT ŁÓDZKI WSCHODNI

Waldemar Trelka
POWIAT RADOMSKI

Jan Zalewski
POWIAT SIEMIATYCKI

Bogdan Zieliński
POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI

DYREKTOR BIURA

Rudolf Borusiewicz

Or.A.0715/35/20

Warszawa, 13 lutego 2020 roku

Szanowny Pan

Kazimierz Michał Ujazdowski

Przewodniczący Senackiej Komisji

Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą

Szanowny Panie Przewodniczący,

w nawiązaniu do korespondencji z dnia 9 stycznia br. (wpłynęła do Biura ZPP 16 stycznia br.) znak: BPS.DKS.KSEP.0410.58.2019 w sprawie oceny realizacji polityki repatriacji z punktu widzenia Związku Powiatów Polskich, poniżej przedkładamy odpowiedź na powyższe zagadnienie.

Kwestię określenia zasad nabywania obywatelstwa polskiego w drodze repatriacji, prawa repatrianta, a także zasady i tryb udzielania pomocy repatriantom i członkom ich rodzin reguluje ustawa z 9 listopada 2000 r. o repatriacji.

Na gruncie ustawy, samorząd powiatowy jest co do zasady podmiotem przekazującym środki, zgodnie z art. 17 oraz zapewnia aktywizację zawodową repatriantów, w myśl rozdziału 6. Są to zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. Z uwagi na charakter wykonywanych zadań a także niewielką ich skalę nie zgłaszano zastrzeżeń co do ich realizacji. Kwestia wydatkowanie środków przeznaczonych dla osób, o których mowa w ustawie czy też współpraca z innymi podmiotami realizującymi opisywane w ustawie zadania, nie powodowały żadnych trudności.

Jednakże pragniemy przedstawić kilka uwag ogólnych dotyczących procedury przyznawania statusu repatrianta oraz pomocy z tym związanej.

Ustawa opisuje możliwe ścieżki przyjazdu repatriantów do Polski a także wskazuje podmioty odpowiedzialne za zapewnienie pomocy. Jak jednak wynika z praktyki stosowania przepisów ustawy stwarza ona wątpliwości interpretacyjne.

Pojawiają się one głównie po stronie osób zainteresowanych przyjazdem do kraju. Bardzo często do samorządów powiatowych wpływają zapytania od osób chcących w ramach repatriacji przyjechać do kraju, dotyczące możliwości osiedlenia się na terenie powiatu. Otrzymując takie pisma, samorzady powiatowe rozsyłają je do gmin leżących na terenie powiatu. Powyższe wskazuje, że osoby, które pragną skorzystać z możliwości, jakie daje ustawa niejednokrotnie nie posiadają podstawowych informacji na temat procedury i podmiotów, do których mogą zwrócić się o pomoc. Samorzady powiatowe nie otrzymały bowiem tak jak gminy (art. 13 ust. 3 pkt 2 ustawy) uprawnienia do zapraszania rodzin z zagranicy, nawet jeżeli dysponują wolnym lokalem, który mógłby posłużyć zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych repatriantów.

Warto w tym miejscu wskazać, że powiaty po skierowaniu zapytań w sprawie możliwości przyjęcia osób w ramach repatriacji do leżących na ich terenie gmin otrzymywały odpowiedzi, w których wskazywano na brak możliwości przyjęcia rodzin w ramach repatriacji ze względu na brak wolnych zasobów, długą kolejkę oczekujących na mieszkania komunalne czy też złe perspektywy znalezienia pracy, która zapewniłaby godne funkcjonowanie tej rodziny.

Pomimo, iż ustawa przewiduje prowadzenie ewidencji lokali mieszkalnych i źródeł utrzymania dla repatriantów (art. 29 ustawy) jest to baza niedostępna powszechnie. Dane te są udostępniane, za pośrednictwem konsula lub przez Pełnomocnika, osobom zainteresowanym uzyskaniem statusu repatrianta. Nie istnieje także publicznie dostępna scentralizowana baza ośrodków adaptacyjnych czy też baza gmin, które podjęły uchwały o pomocy repatriantom, bądź też dysponują wolnymi mieszkaniami na ten cel. Brak dostępu np. samorządów do powyższych danych utrudnia samym instytucjom udzielenie rzetelnej i wyczerpującej informacji, gdzie i w jaki sposób repatriant może ubiegać się o pomoc. Rozsyłanie przez powiaty zapytań do okolicznych gmin, powoduje że czas udzielenia odpowiedzi osobie zainteresowanej zdecydowanie się wydłuża, co nie miałyby miejsca gdyby miały dostęp do przedmiotowych baz danych.

Ustawa powinna także precyzyjniej określać zasady udzielania pomocy, a w szczególności w jakich przypadkach, która z form jest stosowana. Aktualne brzmienie może wywołać wątpliwości, kiedy można korzystać z pomocy, o której mowa w rozdziale 4 a kiedy z tej opisaną w rozdziale 5. Jasność informacji może komplikować także fakt, że w zależności od przypadku ta sama forma pomocy, np. zapewnienie lokalu mieszkalnego leży w gestii różnych podmiotów tj. gminy lub starosty. Tutaj jawi się także inny problem a mianowicie, rozproszenie instytucjonalne podmiotów zaangażowanych w pomoc repatriantom. Ustawa powinna zostać tak skonstruowana, aby za opisem zadań danego podmiotu szło wskazanie pomocy jaką ten podmiot jest w stanie zaoferować.

Dla przykładu: w art. 12 ust. 3 pkt 2 wskazuje się, że dowodem potwierdzającym zapewnienie warunków do osiedlenia się jest m.in. uchwała rady gminy zawierająca zobowiązanie do zapewnienia warunków do osiedlenia się przez okres nie krótszy niż 2 lata. Doprecyzowaniem tego przepisu jest powołany już wyżej

rozdział 5 (przynajmniej tak wynika z interpretacji ustawy, ponieważ wprost nie zostało to wskazane), który wylicza formy pomocy dla gminy, która zdecyduje się przyjąć repatrianta tj. dotacja przyznawana gminie na zapewnienie lokalu mieszkalnego repatriantowi oraz pomoc na przeprowadzenie remontu, adaptacji lub wyposażenia lokalu mieszkalnego. Interpretując przepisy literalnie można by zadać pytanie, czy skoro ustawodawca w rozdziale 5 wskazał wprost na jaką pomoc może liczyć gmina i uregulował odrębnie dla tego przypadku formy pomocy, to czy osoba przyjeżdżająca do naszego kraju, korzystająca z zaproszenia gminy może skorzystać także z form pomocy wskazanych w rozdziale 4? Ustawa nie wskazuje czy formy te wzajemnie się wykluczają, czy też w jakim zakresie które z nich należy stosować, tym bardziej że dwie z form opisane w rozdziale 5 znajdują swoje odpowiedniki w rozdziale 4 i brak zapisu o wzajemnym wykluczaniu się wydaje się być niedopatrzeniem. Jak widać problem ten pojawia się także na poziomie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, ponieważ w zakładce: Załatw sprawę – Uzyskaj wizę krajową w celu repatriacji pomimo, że zostały tam wyszczególnione dwie opcje wyboru (podstrony) tj. pomoc dla repatriantów i pomoc dla gmin, po wybraniu opcji pomoc dla repatriantów w akapicie: Pomoc finansowa na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych, zamieszczono na samym końcu informację dotyczącą pomocy dla gmin (na marginesie dotyczącą pomocy w zakresie przeprowadzenie remontu, adaptacji lub wyposażenia lokalu mieszkalnego a nie na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych), która powinna znaleźć się na podstronie: Pomoc dla gmin (<https://www.gov.pl/web/mswia/pomoc-dla-repatriantow>).

Kolejna wątpliwość pojawia się na gruncie art. 22 ust. 5, zgodnie z którym pomocy na przeprowadzenie remontu, adaptacji lub wyposażenia lokalu mieszkalnego nie udziela się repatriantowi, któremu gmina zapewniła lokal mieszkalny w trybie określonym w art. 21. Natomiast analogicznego wyłączenia nie znajdziemy w art. 17-17c. Pytanie skąd taka rozbieżność i różnicowanie sytuacji repatriantów, skoro w przypadku, gdy lokal zostaje zapewniony przez gminę też może zaistnieć konieczność wykonania pewnych adaptacji lub zakupu niezbędnego wyposażenia.

Mamy nadzieję, że uwagi zgłoszone przez Związek Powiatów Polskich okażą się pomocne.

Z poważaniem

Prezes Zarządu
Związku Powiatów Polskich
Andrzej Płonka

